

Bijlage 01 – Programma van Eisen

Algemeen

Door indiening van de offerte verklaart inschrijver akkoord te zijn met de uitgangspunten van dit programma van eisen. Het niet voldoen aan de gestelde eisen is een uitsluitingsgrond en houdt in dat de aanbieder niet in behandeling wordt genomen.

Beschrijving van de opdracht

De controle van de jaarrekening

De accountant draagt zorg voor een goede uitvoering van de wettelijk voorgeschreven werkzaamheden. Daarnaast is de eis dat er een goede invulling wordt gegeven aan de natuurlijke adviesfunctie. De accountant dient signalen te geven over risico's die de beide gemeenten en de SWO mogelijk lopen, enerzijds gerelateerd aan de opgemaakte jaarstukken en anderzijds over risico's in relatie tot nieuwe externe ontwikkelingen, die van invloed kunnen zijn op de gemeentelijke exploitaties en de exploitatie van de SWO. Verder wordt een zodanige betrokkenheid van de accountant verwacht, dat de bestuurlijke ondersteuning en advisering een toegevoegde waarde heeft. Ten slotte zal de controle gebaseerd moeten zijn op de voor overheden relevante wet- en regelgeving, controleprotocollen van diverse ministeries en gemeentelijke verordeningen.

De opdrachtgever verwacht van de accountant dat er ruime, aantoonbare kennis en ervaring aanwezig is over de specifieke gemeentelijke ontwikkelingen en regelgeving.

De opdrachtgever ziet in de accountant vooral een partner die meedenkt, proactief is en samen met opdrachtgever een verantwoordelijkheid ervaart in een goed functionerende planning en control. En daarnaast ook een toegevoegde waarde wil leveren aan de control organisatie en ondersteunend is aan het realiseren van onze organisatie doelstellingen en de dagelijkse werkprocessen.

(a)	Tussentijdse controle (interimcontrole)
	<p>Jaarlijks wordt één interimcontrole gehouden. De interim-controle vindt na de zomervakantie periode plaats (september/oktober). De bevindingen dienen te worden neergelegd in een management letter, uit te brengen aan het bestuur van de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen (SWO). De management letter dient uiterlijk voor 15 november te worden toegezonden.</p> <p>Bij de uitvoering van de interim- controle kan de accountant steunen op de door de SWO uitgevoerde verbijzonderde interne controlewerkzaamheden. Ter indicatie van de aanpak en diepgang wordt verwezen naar het Interne controleplan. Dit betekent dat de accountant alleen die detailcontroles dient uit te voeren die zij nodig acht voor de controle en de management letter.</p> <p>De management letter moet in ieder geval bevatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevindingen over de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. • Wanneer de bevindingen daartoe aanleiding geven, moet het verslag concreet uitvoerbare aanbevelingen of adviezen ter verbetering bevatten.

Europese openbare Aanbesteding Accountantsdienstverlening

	<ul style="list-style-type: none"> • Overige verbeterpunten in de bedrijfsvoering, geautomatiseerde gegevensverwerking, planning en control instrumenten, risicomanagement etc. Van de accountant worden hierbij concreet toepasbare adviezen verwacht. • De voortgang van opvolging van eerdere aanbevelingen. Hierbij wordt aangegeven in welk jaar deze aanbeveling is opgenomen. Aanbevelingen worden niet meer dan drie jaar herhaald. • In het verslag moet zijn opgenomen wat de gevolgen zijn voor de getrouwheid en de rechtmatigheid, en waar mogelijk met de financiële omvang om het te kunnen afzetten ten opzichte van de wettelijke tolerantiegrenzen voor een goedkeurende controleverklaring. • Samenvatting en conclusie op management- en collegeniveau voor beide colleges. <p>Als eis wordt gesteld dat de lijst met op te leveren stukken ten behoeve van de interim-controle minimaal 1 maand voorafgaand aan de start van de interim-controle wordt aangeleverd.</p>	
--	--	--

(b)	Controle van de jaarrekening	
	<p>De SWO stelt in overleg met de griffiers van beide gemeenten een planning op voor de totstandkoming en bestuurlijke behandeling van de jaarrekening van de beide gemeenten en de SWO. Met inachtneming van de door de gemeente te bepalen einddatum zal in overleg met de accountant uiterlijk 1 december van het boekjaar worden vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de planning voor de controle; • het moment van het uitbrengen van de accountantsverklaring en de management letter betrekking hebbende op dat boekjaar. <p>Als eis wordt gesteld dat de lijst met op te leveren stukken ten behoeve van de jaarrekeningcontrole van de drie entiteiten minimaal half december voorafgaand aan de start van de jaarrekeningcontrole wordt aangeleverd.</p> <p>De te verrichten werkzaamheden inclusief de daaropvolgende verslaggeving moeten passen binnen de planning & controlecyclus van de beide gemeenten en de SWO. Zie hiervoor de p&c kalender 2025 die als bijlage 21 is toegevoegd.</p> <p>De accountant controleert de getrouwheid van de jaarrekening, en toetst of het college in alle redelijkheid tot zijn rechtmatigheidsverantwoording is gekomen, zowel van de gemeentelijke organisaties als de SWO. Ook de verantwoordingen op basis van Single Information Single Audit dienen onder de beoordeling te vallen.</p> <p>Binnen de reguliere controle & rapportage werkzaamheden dient de accountant rekening te houden met specifieke wensen van de opdrachtgever. Concreet betekent dit dat de accountant in overleg met de auditcommissie van Hoogeveen en de financiële werkgroep van De Wolden jaarlijks tenminste twee specifieke zaken, aan te geven per gemeente, betreft in zijn controle en hierover rapporteert bij de management letter en/of verslag van bevindingen bij de jaarrekening (herschrijven met twee speerpunten). Aan deze speerpunten worden thematische vergaderingen door de auditcommissie van Hoogeveen en de financiële werkgroep van De Wolden gewijd, die door de accountant worden voorbereid.</p>	

Europese openbare Aanbesteding Accountantsdienstverlening

Mocht de opdrachtgever gedurende de contractperiode meer zaken willen betrekken in de controle, dan zal dit via de ingediende uurtarieven als meerwerk separaat geoffereerd dienen te worden.

Controle ex artikel 197 gemeentewet

Zoals in art. 213 Gemeentewet is voorgeschreven, zal de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening, uitgevoerd door de - door de raad respectievelijk het bestuur benoemde – accountant, gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- a. de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen;
 - b. de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in [artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet](#) rechtmatig tot stand zijn gekomen;
 - c. de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in [artikel 186](#) en
 - d. het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.
- b. de tabel van fouten en onzekerheden voor de specifieke uitkeringen.

Bij de controle zullen de nadere regels, die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet (Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de notities en richtlijnen van de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), alsmede de Controle- en overige standaarden (COS) van het NBA, bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Het verslag van bevindingen bevat in ieder geval bevindingen over:

- a. de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maakt;
- b. positieve ontwikkelingen die in het oog springen.

De goedkeuringstolerantie en de rapporteringstolerantie, zoals vastgesteld door de gemeenteraden en het bestuur, zijn opgenomen in het hierna opgenomen schema. Dit komt overeen met de wettelijke minimumeisen.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Verklaring van Oordeelonthouding/Afkeurende verklaring
Fouten in de jaarrekening	≤ 2%	>2% ≤4%	-
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 2%	>2% ≤4%	> 4%

Voor De Wolden, Hoogeveen en de SWO: De raad (respectievelijk het bestuur) stelt de rapportagetolerantie gelijk aan de goedkeuringstolerantie. Dat betekent dat de accountant alle fouten en onzekerheden groter dan 2% van de begroting rapporteert.

Deze maxima gelden voor het getrouwe beeld en de rechtmatigheid gezamenlijk.

Europese openbare Aanbesteding Accountantsdienstverlening

	<p>Het ligt in de verwachting dat deze toleranties ook in de komende jaren worden gehandhaafd. In uw offerte dient u uit te gaan van bovengenoemde toleranties. Het Controleprotocol van augustus 2025 is ter informatie bijgevoegd als bijlage 02.</p>	
--	---	--

(c) De natuurlijke adviesfunctie

	<p>Onder de natuurlijke adviesfunctie wordt verstaan: alle activiteiten voor zover een relatie aanwezig is met de taakuitoefening van de accountant. In dit verband kan onder andere worden gedacht aan adviezen op basis van controlebevindingen, evenals aan adviezen die een logisch gevolg zijn van de uitkomsten van de besprekingen van uitgebrachte (concept-)rapportages. Ook een signalerende functie met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen en risico's is hier van belang. Een proactieve houding wordt hierin verwacht. Een afzonderlijke adviesopdracht wordt niet gegeven. Overleg met ambtenaren, ambtelijk management, collegeleden, de Rekenkamers, de Auditcommissie, financiële raadswerkgroep, bestuur SWO en de gemeenteraden wordt gezien als passend binnen de natuurlijke adviesfunctie; met inachtneming van de verschillende posities, taken en verantwoordelijkheden van alle daarbij genoemde partijen. Dienstverlening die voortvloeit uit de natuurlijke adviesfunctie is bij de prijs inbegrepen.</p> <p>De natuurlijke adviesfunctie appelleert in hoge mate aan het adviespotentieel van de accountant. Hierbij wordt in het bijzonder bedoeld de kennis en ervaring op het terrein van bedrijfsmatige ontwikkelingen in de gemeentelijke praktijk. Ook de mate waarin de accountant binnen zijn eigen organisatie kan terugvallen op voor de gemeenten en SWO relevante deskundigheid inzake EDP-audits, grondbeleid, belastingrecht, automatisering, diepteonderzoeken naar rechtmatigheid, bedrijfsvergelijking tussen gemeenten, administratieve organisatie, enz. is hierbij van belang.</p> <p>De opdrachtgever houdt de accountant op de hoogte van de ontwikkelingen in het gemeentelijk apparaat. Bij ontwikkelingen op het gebied van financiën, administratieve organisatie, interne controle, IT, risicomangement, datagedreven werken etc. wordt van de accountant een kritische, actieve meedenkende en ondersteunende rol verwacht. In dit licht moet de accountant gezien worden als sparringpartner en klankbord, die ideeën wil leveren voor verbetering.</p> <p>Tot de natuurlijke adviesfunctie behoort minimaal:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het adviseren/informeren over wijzigingen in de controleaanpak bij de accountant die van invloed zijn op de controleaanpak bij de gemeenten en de SWO. Hiertoe behoort bijvoorbeeld het hoger of lager stellen van minimale eisen aan controles (in steekproef omvangen, regelgeving, aandachtspunten, roulatie). 2. Het beoordelen van het jaarlijkse concept Interne Controle-plan van de gemeenten en de SWO alvorens dit ter vaststelling aan het college wordt aangeboden. 3. Het beoordelen van concepten van de verordeningen ex artikel 212, 213, 213a Gemeentewet en het controleprotocol, alvorens deze ter vaststelling aan de raden worden aangeboden. Verwachting is dat verordeningen eens per raadsperiode worden aangepast. Het controleprotocol wordt jaarlijks opgesteld. 4. Suggesties voor verbetering van controleaanpakken op detailniveau aan de Interne Controle functionaris, zoals geconstateerd tijdens interim-controlewerkzaamheden. 	
--	--	--

Europese openbare Aanbesteding Accountantsdienstverlening

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Vragen vanuit de organisatie waar direct of nagenoeg direct een antwoord op kan worden gegeven door een lid van het controleteam. Wanneer het antwoord beschikbaar is of wanneer normaal gesproken verwacht mag worden dat het beschikbaar is na raadpleging van een collega-controleteam of een interne deskundige, dan behoort dit tot de natuurlijke adviesfunctie. 6. 3x per jaar een overleg met de beide griffiers afzonderlijk, met als aandachtsgebied veelal de controlerende functie van de raad. 7. Voorbespreking van de managementletter met een ambtelijke vertegenwoordiging in aanwezigheid van minimaal de controleleider. 8. Bespreking van de managementletter met vertegenwoordigers van de directie en de colleges in aanwezigheid van minimaal de verantwoordelijke partner. 9. Bespreking van het controleplan en de managementletter in de Auditcommissie Hoogeveen / financiële raads werkgroep De Wolden afzonderlijk in aanwezigheid van minimaal de verantwoordelijke partner. 10. Voorbespreking van het Verslag van bevindingen van de beide gemeenten en de SWO afzonderlijk met vertegenwoordigers van de directie en het college in aanwezigheid van minimaal de verantwoordelijke partner. 11. Behandeling van het Verslag van bevindingen in de Auditcommissie Hoogeveen / financiële raads werkgroep De Wolden afzonderlijk in aanwezigheid van minimaal de verantwoordelijke partner. 	
--	---	--

Ervaring bij gemeenten en continuïteit van de kwaliteit van het team

	<p>We hechten aan een accountant die stabiliteit, ervaring en routine inbrengt. Daarom eisen we meerjarige ervaring bij meerdere gemeenten en tevens dat de accountant ook nu voor meerdere gemeenten de controlewerkzaamheden uitvoert.</p> <p>Voor het uitvoeren van de interim- en jaarrekeningcontroles bij gemeenten is specifieke kennis van en ervaring met de meest actuele voorschriften van de BBV een harde voorwaarde. Deze ervaring moet aantoonbaar aanwezig zijn. Deze ervaring mag op naam van natuurlijke personen staan. Dit houdt onder meer in dat de verantwoordelijk controleleider van de accountant die de controles van de gemeenten en de SWO op zich gaat nemen in de afgelopen drie jaar (gerekend vanaf datum indienen inschrijving) een volledige jaarrekening controle heeft gedaan bij een Nederlandse gemeente met minimaal 45.000 inwoners. Een bewijsstuk hiervan dient u toe te voegen op TenderNed.</p> <p>Verder draagt de accountant zorg voor een samenstelling en inzet van een team van deskundigen (controleteam) dat in staat is de opdracht correct uit te voeren en garandeert een kwaliteitsniveau (opleiding, ervaring en functie) dat optimaal aansluit op de uit te voeren werkzaamheden. De accountant zorgt ervoor dat verloop (verandering van samenstelling) van het controleteam tot een minimum wordt beperkt. Het kwaliteitsniveau (opleiding, ervaring en functie) van eventueel nieuw in te zetten teamleden zal van minimaal hetzelfde niveau zijn. Nieuwe leden van het controleteam worden op kosten van accountant ingewerkt. De accountant borgt binnen het controleteam een goede interne afstemming/mandatering, die zorgt voor eenduidige communicatie.</p>	
--	--	--

Europese openbare Aanbesteding Accountantsdienstverlening

Communicatie	
	<p>Wij vinden een goede communicatie tussen de accountant, de gecontroleerde organisaties, de betrokken ambtenaren, de auditcommissie/financiële raads werkgroep en de verantwoordelijke raden en griffiers, van cruciaal belang voor het welslagen van de opdracht. Daarom vragen we nadrukkelijk om een heldere visie op en aanpak van de communicatie voor, tijdens en na de controlewerkzaamheden op alle genoemde niveaus. Daarbij spelen zaken als bereikbaarheid, toegankelijkheid en het onderscheid tussen informeel en formeel overleg een rol. We willen weten hoe u dit vormgeeft.</p>

Social return	
	<p>Wij vinden het belangrijk dat de accountant een visie heeft op het toevoegen van maatschappelijke waarde. En dat accountant hier concrete invulling aan geeft en aantoonbaar bereidheid toont om bij te dragen aan Social Return on Investment. Wij verwachten dat de accountant in gesprek gaat met de accountmanager Sociale Zaken om te bespreken wat er mogelijk is.</p>

Bedrijfsnaam:	
Naam bevoegd vertegenwoordiger:	
Functie:	
Handtekening:	
Plaats en datum:	